

Het Zeggeblad

Afdeling Nieuwegein-IJsselstein e.o. | Maart 2023

Lezing over de wolf in Nederland

Kriebeldiertjes

Hartje winter op zoek naar bloeiende wilde planten

Het Zeggeblad

Afdeling Nieuwegein-IJsselstein e.o. | Maart 2023

Inhoud

4. Lezing over de wolf in Nederland
5. Meer Bomen Nu
6. Kriebeldiertjes | Vogels
9. Nieuwe IVN route
10. Nieuwjaarsreceptie
15. IVN-Natuurwandelen
16. In gesprek met Tineke Harlaar
18. Antwoord en Nieuwe 'Wat is dit?'
20. Wandeling landgoed De Paltz
21. Reunie gidsencursus
22. Hartje winter op jacht naar bloeiende wilde planten

Informatie over excursies en werkgroepen vind je elk jaar in een uitneembaar middenblad in maart. Heb je dat niet (meer) dan kun je voor informatie terecht bij het bestuur: bestuur@ivn-nijeo.nl of bij de redactie: zeggeblad@ivn-nijeo.nl

Colofon

Redactie
Loes Truijens
Mary van der Plank
Mieke Kroondijk

Kopij voor het volgende nummer graag voor 17 april 2023 sturen naar zeggeblad@ivn-nijeo.nl

Gelieve afbeeldingen (bij teksten of los) in zo groot mogelijke resolutie aan te leveren. Graag de afbeelding noemen naar het bijbehorende tekstbestand of naar het onderwerp van de afbeelding. In Word geplaatste afbeeldingen dienen ook apart als JPEG-bestand aangeleverd te worden. Voor advertentietarieven verwijzen we u naar onze website.

Van het bestuur

Een nieuw jaar, nieuwe ambities. Zo beginnen we meestal het nieuwe jaar, gelukkig maar want binnen een vereniging valt er altijd wat te ontwikkelen en te dromen. Sinds vorig jaar bestaat het bestuur weer uit drie bestuursleden, wat we bij de komende Algemene Ledenvergadering in maart hopelijk kunnen bekrachtigen.

Dit jaar staat wat ons betreft vooral in het teken van 'samen dingen oppakken'. We willen graag de zichtbaarheid van IVN in Nieuwegein, IJsselstein en omstreken gaan vergroten. Meer mensen enthousiasmeren en laten verwonderen van de mooie natuur om ons heen. We willen dat vooral met jullie, de leden, doen. Dat is ook de reden van het organiseren van inspiratieavonden, zo proberen we alle goede ideeën die jullie hebben te horen en waar mogelijk uit te voeren. Samen bereiken we meer. We zien het komende jaar dan ook vol vertrouwen tegemoet. We gaan er mooi jaar van maken en kunnen hopelijk onszelf, maar ook een heleboel anderen weer laten genieten van al het moois van de natuur!

Namens het bestuur,
Martijn Disco

FOTO: LOES TRUIJENS | IMPRESSIE VAN DE EERSTE INSPIRATIEAVOND

Even voorstellen...

AUTEUR EN FOTO: CATHARINA VAENDEL

Mijn naam is Catharina Vaendel, ik ben 31 jaar en woon sinds medio 2020 in het prachtig groene Houten, samen met mijn vriend en twee katers.

Al van jongs af aan was ik erg geïnteresseerd in de natuur; ik was altijd buiten te vinden, en gaf mijn moeder de nodige uitdagingen wanneer ik weer thuiskwam met gewonde, aangereden egeltjes die we dan samen gingen verzorgen, maar ook met wormen, rupsen of de nodige mysterieuze groen/bruine vlekken in alle kleding. Toen ik oud genoeg was om deel te nemen aan de jeugdgroep van IVN Eys, ging ik iedere woensdagmiddag mee op excursies, volgde workshops en speelde in en rondom het IVN-gebouw op de Boerenberg in Eys.

IVN

IVN Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een landelijke vereniging van vrijwilligers en beroepskrachten. Het doel van het IVN is het bevorderen van een duurzame samenleving door het organiseren en stimuleren van educatieve activiteiten in de ruimste zin van het woord.

Het Zeggeblad is het blad voor leden en donateurs van de afdeling Nieuwegein-IJsselstein en omstreken van IVN.

Onze afdeling omvat de gemeenten Nieuwegein, IJsselstein en Houten.

Informatie over de afdeling is ook te vinden op <https://www.ivn.nl/afdeling/nieuwegein-ijsselstein-eo>.

Tijdens middelbareschooltijd had ik helaas geen woensdagmiddagen meer vrij, maar ging ik vaak met mijn vader mee; hij was lid bij de vogelwerkgroep en de wegkruizen werkgroep. Samen hingen we vogelkasten op, onderhielden deze, en controleerden de (gerestaureerde) wegkruizen in en om ons dorp.

Daarna was 'vrije tijd' even een begrip dat ik vooral invulde met het studeren van Informatiekunde aan de Universiteit van Amsterdam, maar het groene, en duurzame (twee brede begrippen die voor mij hand in hand gaan) is er altijd in blijven zitten. Zo ben ik afgestudeerd met scripties die keken hoe het gedrag van mensen verandert kon worden naar een duurzamere mindset. Ben ik als bestuurslid onderdeel geweest van Stichting Klimaatgesprekken, die zich inzet voor het verduurzamen van huishoudens door het geven van informatie en het voeren van (klimaat)gesprekken. Ook zette ik stichtingen of werkgroepen op bij werkgevers om vanuit de organisatie waar ik werkte duurzaamheid een aanwezige pijler te maken. Zo ook bij mijn huidige werkgever; Nikhef, waar we met een groeiende groep klimaatambassadeurs streven naar een CO2 neutrale organisatie in 2030.

In het 'dagelijkse leven' houd ik me bij Nikhef bezig met het ondersteunen van onderzoekers. Ik onderzoek, test en bouw IT-componenten die zij nodig hebben om hun onderzoek uit te kunnen voeren.

Sinds 2020 ben ik weer lid van het IVN, en specifiek van deze afdeling sinds ik naar Houten verhuisde. Ik las met veel plezier het Zeggeblad en ben hierdoor geïnspireerd om actief deel te gaan nemen bij het IVN Nijeo. Toen ik een vacature zag voor voorzitter in het Zeggeblad, heb ik Martin en Martijn een berichtje gestuurd en sindsdien draai ik met veel plezier mee in het bestuur!

Zichtbaarheid is een van de pijlers waar ik me graag voor wil gaan inzetten; die enorme bak aan kennis die 'schuilgaat' in deze afdeling delen met onze leden, maar ook met geïnteresseerden die wellicht nog geen lid zijn van het IVN of het IVN Nijeo. Als eerste stap daarin houd ik me momenteel bezig met het vernieuwen van de inhoud van de website die eind januari live is gegaan. Ik hoop veel te leren over de flora en fauna hier in de omgeving, en hoop jullie allemaal te zien bij een van de workshops, excursies, cursussen of andere bijeenkomsten die we organiseren!

Mochten jullie vragen hebben, iets kwijt willen, of een goed idee willen delen; je mag me altijd mailen op bestuur@ivn-nijeo.nl of bellen op 06-28377405.

Lezing over de wolf in Nederland

AUTEUR: WILLEM (DONATEUR IVN)

Tweeëntwintig november heb ik een zeer interessante lezing bezocht in het MEC over de wolf in Nederland. We werden meegenomen in een boeiend betoog, rijkelijk doorspekt met mooie plaatjes en filmpjes, door Leo Linnartz, werkzaam voor ARK-natuurontwikkeling.

Als expert op het gebied van migratie van dieren is hij nauw betrokken bij de introductie van de wolf in Nederland. Alle aspecten over de wolf kwamen aan bod, waarbij Leo de feiten duidelijk en overzichtelijk, maar ook op een boeiende en ontspannen manier, op een rijtje zette. Zo begon hij met uit te leggen, hoe in miljoenen jaren grote groepen dieren, door grote gebieden van Europa trokken. De veranderingen die hier het gevolg van waren hadden grote invloed op de diverse dierpopulaties en landschappen.

Daarna liet Leo ons zien, wat de typische uiterlijke kenmerken van de wolf zijn en hoe die redelijk gemakkelijk is te onderscheiden van de hond. Ook het gedrag van de wolf kwam uitgebreid aan de orde. Leo vertelde ook hoe om te gaan met de wolf in ons eigen Nederland en wat de plek

en de rol van de wolf is. Hij ging hierin mogelijke problemen die er kunnen ontstaan, zoals het overbrengen van hondsolheid, niet uit de weg. Hij gaf aan dat de risico's minimaal zijn. Hij liet juist zien, hoe de wolf een positieve bijdrage levert aan goed natuurbeheer en zelfs ook, indirect, aan de mineralenhuishouding in natuurgebieden. Hij maakte ons duidelijk, dat mits de juiste maatregelen genomen worden ter bescherming van vee (en dat is volgens hem goed mogelijk) de wolf een onmisbaar onderdeel van onze natuur vormt.

Na het beantwoorden van een aantal vragen kon onze voorzitter Leo bedanken en ging iedereen naar huis met de nodige feiten, die ons helpen bij het vormen van een oordeel over de plaats van de wolf in Nederland. Het was dan ook een heel geslaagde avond.

FOTO: LOES TRUIJENS | LEZING DOOR LEO LINNARTZ

Meer Bomen Nu

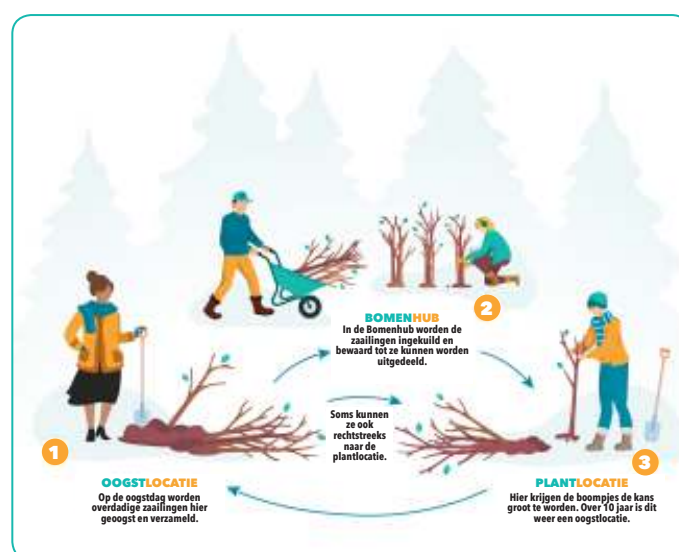
AUTEUR: MARIJKE VAN DER HEIJDEN

Meer Bomen Nu verhuist kansarme zaailingen naar kansrijke plekken bij boeren en burgers die sneller willen vergroenen. Op 28 september 2022 ging het derde seizoen van 'Meer Bomen Nu' van start. Minister Christianne van der Wal van Natuur en Stikstof opende dit seizoen van MeerBomenNu op Landgoed Beukenrode.

De campagne is ondertekend door betrokken partijen o.a. 6 provincies (waaronder de provincie Utrecht), 3 gemeenten, de Landschappen, Staatsbosbeheer, ProRail, OM Nieuwe Energie, IVN Natuureducatie, de Reclassering en Struikroven! In de provincie Utrecht hebben we tot doel 50.000 kansarme zaailingen een tweede kans te geven. Met de verplantmethode gaf Meer bomen Nu sinds 2020 al bijna een miljoen bomen en struiken gratis weg. Iedere boom maakt elk jaar honderden zaailingen. De meeste hiervan overleven het niet. Ze staan te dicht bij het pad of krijgen te weinig licht. Van november tot maart zijn de boompjes te redden, omdat ze dan in rust staan. Met vrijwilligers scheppen wij deze boompjes dan voorzichtig uit om ze bij boeren en burgers een tweede kans te geven. De verplantmethode is goedkoop, logisch en bespaart veel kostbare tijd om klimaatverandering af te remmen en de biodiversiteit te herstellen.

Dit kunnen we niet alleen! Kom jij ons helpen met de groenste bomenverhuizing van Nederland? Samen maken we Utrecht sneller, goedkoper en leuker groen! Meld je aan via meerbomen.nu

Voor vragen, neem contact op met Marijke van der Heijden, regiocoördinator Utrecht via utrecht@meerbomen.nu

Kriebeldiertjes

AUTEUR: MATHIJS ROMANS VAN DE JEUGDGROEP DE BIJENKORF

Op 8 oktober kwamen we met de jeugdgroep bij elkaar voor weer een spannende ochtend met: kriebeldiertjes! Het was iets minder druk dan de vorige keer, maar met 7 kinderen was het toch heel gezellig.

We zijn begonnen met een uitleg van Margriet over wat voor diertjes je allemaal in de grond kan vinden: pissebedden, spinnen, mieren, wormen, kevers, duizendpoten, slakken, springstaarten, het zijn er heel wat! Sommige dieren, zoals aaltjes, zijn zo klein dat je ze nauwelijks kan zien. Duizendpoten jagen op andere dieren terwijl pissebedden juist leven van verterende planten. Zo zijn veel bodemdieren ook de opruimers van de natuur. We hebben ook nog samen een filmpje bekeken van IVN over hoe je bodemdieren kunt vinden.

En daarna gingen we eropuit, gewapend met schep, lepel en emmer. Je kan het beste samenwerken, waarbij de één graaft of een stuk hout optilt en de ander de kriebeldiertjes vangt. Gewoon met je handen natuurlijk, want kriebeldiertjes zijn niet eng, ook niet als er een grote hooiwagen over je heen loopt! We hebben de meeste dieren van onze zoekkaart gevonden, behalve de mol want die had zich te goed verstopt. Ook vonden we nog twee kikkers en een pad.

We zijn ook nog even naar het terrein van de Proeftuin gegaan. Daar is deze zomer niet getuinierd, maar het is wel lekker een beetje verwilderd geraakt en er waren best veel paddenstoelen. Olaf kreeg nog drie klitten in zijn haar, maar Sofie heeft die er met veel geduld eruit gepeuterd.

Tenslotte hebben we terug bij het MEC de dieren bekeken onder een loep en hebben we met onze meegenomen potten wormenhôtels gemaakt. Doordat we in de potten laagjes van licht en donker zand maken kun je thuis goed zien dat de wormen door de hele pot kruipen. En natuurlijk hebben we alle andere dieren weer netjes vrijgelaten!

FOTO'S: MARTHA VAN VUUREN | BODEMDIERTJES ZOEKEN

FOTO: MARTHA VAN VUUREN | WORMENHOTEL

Vogels

AUTEUR: MATHIJS ROMANS

We zijn op 14 januari met de jeugdgroep bij elkaar gekomen om over vogels te leren; er waren 9 kinderen. Vogels kun je goed zien in de winter als ze je tuin bezoeken om eten te zoeken. Het regende jammer genoeg de hele ochtend, dus we zijn toch maar binnengebleven. Daar kregen we wel een hele mooie en leerzame presentatie van Everdien Smeenk over vogels. We hebben geleerd hoe sommige vogels van heel ver in Rusland helemaal naar ons toekomen om in ons land te overwinteren. Ook hebben we allerlei vogels bij naam geleerd en hoe je ze kan herkennen.

Na al deze uitleg was het tijd om de handen uit de mouwen te steken. We hebben voedersilo's gemaakt van lege melk-pakken. Door er een klepje uit de knippen en ze te versieren met dik touw kunnen de vogels er goed op landen en de zaadjes eruit pikken. Alle kinderen kregen ook een zakje zaadjes mee, dus de vogels in een aantal tuinen in Nieuwegein zullen erg blij zijn geweest met deze activiteit.

FOTO: CECILE KUIPERS

FOTO: CECILE KUIPERS

Nieuwe IVN-route

Dit keer weer een fietstocht

AUTEUR EN FOTO: LOES TRUIJENS

Bij deze fietstocht van bijna 40 km zoeken we de randen van Nieuwegein op, waarbij de route zoveel mogelijk over fietspaden gaat en we autowegen mijden.

Naast een afwisselend landschap met mooie natuur zijn er onderweg allerlei mogelijkheden voor horeca. Zo kom Je langs: 'Smaak en Stijl' in Galecop en 'De Linielanding'. Allerlei horeca in het oude dorp van Vreeswijk Kortom voor elk wat wils.

Een fijne fietstocht!

Nieuwjaarsreceptie

AUTEUR EN FOTO'S: CATHARINA VAENDEL

Om het nieuwe jaar van onze afdeling in te luiden, zijn we met zo'n 30 leden gezellig bij elkaar gekomen op de gure, regenachtige, 2e zondag van januari bij Fort Everdingen. De gids nam ons eerst mee naar de begane grond van de toren, waar zo'n 300 soldaten 3 maanden konden overleven. Hij liet ons zien waar het waterfiltratie systeem zat en hoe de toren gebruikt werd; waar werd er gegeten, waar hingen de nog steeds mooie, intacte sleutelkasten, waar waren de schietgaten en waarom hadden deze zo'n taps toelopende vorm. *(omdat je dan gemakkelijk naar buiten schiet en moeilijk naar binnen.)*

Helaas konden we niet in de kelder en de zolder van de toren kijken, dan zouden we de vleermuizen die daar overwinteren verstoren, en dat wilden we natuurlijk ook niet.

Na de toren zijn we doorgelopen naar de muur die later om de toren heen gebouwd is, omdat de toren niet bestand was tegen de (later ontworpen) kanonnen. Onder de muur ontdekten we varens en op de muur mossen en korstmossen.

Als laatste onderdeel van de rondleiding gingen we het gebouw binnen dat vroeger diende als opslag van het buskruit. Nu stond het vol met zelf gebrouwen bier. De gids vertelde dat het bier dat verlopen is niet wordt weggegooid, maar gebruikt wordt om azijn te maken en daar maken ze dan weer mosterd van; erg leuk!

Na de rondleiding was het dan tijd voor een hapje en drankje in een van de gerenoveerde houtstallen, waar het bestuur het nieuwe jaar inluidde met een terugblik op 2022, en een toast op al het moois wat we met onze afdeling gaan doen in 2023!

Door weer en wind

AUTEUR EN FOTO: CECILE KUIPERS

Sinds juni 2022 maken we op elke eerste woensdagochtend van de maand een lekkere natuurwandeling. Meestal hebben we best aardig weer, had juist de vorige keer iemand gezegd. Maar op 4 januari was het een natte wandeling. Het leek wel herfstweer, niet heel koud, wel met aardig wat regen en windkracht 5. Maar we lieten ons niet kennen: bij het IVN gaat het ten slotte om de natuurbeleving, herinnerde Tiny ons. Wandelingen worden niet gecancelled, tenzij het onveilig is door storm of onweer. We smelten niet van een beetje regen, toch?

Vorig jaar liepen we enkele bestaande routes van de IVN-app, voor 2023 bedachten we wat wandelingen binnen de bebouwde kom van Nieuwegein. Want daar is het soms ook verrassend mooi en groen. De wandeling op deze dag startte en eindigde op de oude historische plek Kerkveld, waar de eerste fundamenten liggen van het oude Jutphaas. De naam Kerkveld verwijst naar de kerk die hier ooit heeft gestaan en waarvan nu alleen nog de basis van de toren rest, op de oude groene begraafplaats achter het Kerkveld. De route liep door de Kokkenbogaard (Zuilenstein), over de oude Nedereindseweg, langs de A2 en mooie groene parkjes in Batau.

Na zo'n anderhalf uur wandelen waren we ondanks onze regenkleding allemaal wel aardig doorweekt. Opwarmen deden we na afloop in het buurtcentrum De Componist, bij een lekker bakje koffie. Daar een beetje opdrogen lukte niet echt. Uitdruipen wel.

In gesprek met Tineke Harlaar

boswachter bij Staatsbosbeheer

Dit interview is eerder gepubliceerd in het magazine van de Werkgroep Behoud Lopikerwaard.

AUTEUR: EVERDIEN M. SMEENK

Tineke Harlaar is al meer dan 25 jaar met heel veel plezier en enthousiasme boswachter bij SBB. Haar rayon beslaat het westen van de provincie Utrecht, dus ook onze geliefde Lopikerwaard valt onder haar hoede. U moet dan o.a. denken aan Schiereiland De Bol, natuurgebied De Horde, polder Willeskop, diverse houtkades, de eendenkooien langs de Noordzijdse Kade, het IJsselsteinse Bos etc. Tineke koos voor de functie boswachter publiek, omdat zij de verbinding tussen mensen en natuur heel belangrijk vindt. Onder het genot van een paar koppen zwarte koffie heb ik haar een

Jij hebt met de nodige omwegen carrière gemaakt. Was boswachter worden toch wel een droombaan voor je?

Ja, zeker wel! Als kind was ik veel buiten, heb ik een natuurclubje opgericht omdat wij de dieren wilden helpen...Ik kreeg toen mijn eerste verrekijker en eerste vogelboek. Vrouwelijke boswachters bestonden toentertijd nog niet. Ik ging solliciteren bij de Middelbare Bosbouwschool, maar daar namen ze geen meisjes aan! Het feit dat ik ben opgegroeid in de Zaanstreek hielp uiteraard ook niet echt. Wat voor mij een geweldige ontdekking was, waren de KNNV biologische werkkampen voor onderwijzers. Die waren voor mij een warm bad en heel stimulerend! Via een HBO-opleiding Natuur- en milieueducatie, de Hogeschool van Hall Larenstein in Velp en diverse groene banen rolde ik het boswachters vak in.

Veel boswachters schijnen te klagen over het vele digitale bureauwerk dat op hun bord terecht komt, terwijl ze veel liever in de natuur werkzaam zijn. Heb jij daar ook last van?

Ja, dat klopt. Met dagelijks grote hoeveelheden e-mails die beantwoord moeten worden, de lange afstanden die ik moet rijden naar de verschillende natuurgebieden en het gebrek aan tijd en mensen om alles goed te doen, is er wel een stuk van de romantiek die om ons beroep hangt verdwenen.

Hoe ga je sinds de corona ellende om met de hierdoor ontstane druk op onze natuurgebieden?

Lukt het je om onplezierige confrontaties met wandelaars in goede banen te leiden?

Het type mens dat tegenwoordig in de natuur te vinden is, verandert. Er wordt steeds meer gesport, gemountainbiket en het aantal hondenbezitters is sinds corona behoorlijk toegenomen.

Deze laatste categorie is niet altijd even aanspreekbaar en gaat vaak wel erg ver in het niet willen accepteren dat in bepaalde gebieden honden aangelijnd dienen te worden. Borden met "Honden aan de lijn" worden met zwarte verf bespoten of zelfs omgezaagd! Ik ben zelf geen boa meer, maar handhaving blijft moeilijk, ook al wordt er veel samengewerkt met boa's van andere natuurorganisaties. Regels zijn niet zomaar meer regels in Nederland en deskundigheid wordt steeds meer in twijfel getrokken. Met onze spandoeken "Welkom in de kraamkamer van moeder natuur" probeerden wij het publiek beter bewust te laten worden van het broedseizoen.

Utrecht west is wel een erg uitgestrekt rayon. Lukt het je om met jouw collega boswachters zo'n groot gebied te behappen?

Zonder mijn collega's, onze vrijwilligers en bezoekers die vertrouwd zijn met een bepaald gebied en onregelmatigheden of overlast melden, zou dit niet lukken. SBB is blij met alle vormen van betrokkenheid van omwonenden en vindt het belangrijk om contact te houden en signalen te ontvangen van mensen uit de omgeving. We kunnen het niet zonder hun betrokkenheid! De komende jaren gaat er in de Lopikerwaard nog van alles spelen, zoals ingrepen in de uiterwaarden en ontwikkelingen rondom het IJsselsteinse Bos.

SBB was twee jaar geleden nogal negatief in het nieuws vanwege de rigoureuze bomenkap op de Utrechtse Heuvelrug. Hoe hebben jouw collega's dat ervaren?

De kritiek was begrijpelijk, maar niet terecht. Er wordt zorgvuldig bosbeheer gepleegd.

Wij moeten nu eenmaal voor een deel in ons eigen FSC-hout voorzien. In het buitenland is er doorgaans minder controle op houtkap dan hier. Onderhoud is onvermijdelijk, we verdienen er niets aan, maar het beheer krijgen wij op deze manier in balans. Vanwege de essentaksterfte en de letterzetter moeten er helaas ook veel bomen gekapt worden. Als er meer ruimte moet komen voor de heide i.v.m. de biodiversiteit, kan dat evenmin zonder het kappen van bomen. Uitleg op borden en tijdens excursies blijkt inmiddels niet meer genoeg om eventuele ophef te voorkomen, terwijl wensen van het publiek vaak ingewilligd kunnen worden. Helaas kunnen wij het nooit iedereen naar de zin maken.

Je zei net dat deskundigheid steeds meer in twijfel wordt getrokken. Kan je daar nog een paar voorbeelden van geven?

Luide protesten tegen het beperkt schudden van eieren van de grauwe gans, terwijl de aantallen van deze vogel volledig uit de hand zijn gelopen, het bijvoeren door particulieren van de runderen in het Leersumse Veld omdat ze "te mager" zijn aan het eind van de winter, zonder beseft dat hun hele stofwisseling op deze manier ontregeld raakt. De sociale media spelen helaas in dit soort polariserende "discussies" een verontrustende rol. Het goede gesprek wordt veel te weinig meer gevoerd.

Hoe houd je als boswachter de zwaarmoedigheid over de teloorgang van de biodiversiteit buiten de deur?

Ik heb geleerd dat er altijd verbetering mogelijk is. De natuur herstelt zich vaak sneller dan je denkt. De biodiversiteit in het stroomgrasland van de uiterwaarden bij Willige Langerak is door beheerverbetering verrassend snel toegenomen. Het succes van de spindotter en de walstrobremraap zijn daar mooie voorbeelden van. Ik focus niet te veel op wat weg is, maar wel op datgene wat goed gaat.

Je hebt een paar jaar geleden de ziekte van Lyme opgelopen en als gevolg daarvan ben je heel erg ziek geweest. Speelt dit nog een rol in je werk?

Ik heb een soort chronische Lyme ontwikkeld, hetgeen inhoudt dat ik mijzelf wat meer in acht moet nemen en mijn werkzaamheden wat meer moet doseren. Lyme speelt nog een rol, maar meer op de achtergrond, hoewel ik nog wel bang ben voor een terugslag. Ik ga zeer goed gewapend de natuur in!

Tineke eindigt met een prachtig verhaal over een jaarlijkse SBB-activiteit voor kinderen op ons schiereiland De Bol. 'De hoorn van de Vikingkoning' is een educatief gebeuren voor groep 6, 7 en 8, dat plaatsvindt op De Bol. Tijdens de tocht van de Vikingen richting Wijk bij Duurstede is de hoorn van de Vikingkoning zogenaamd zoekgeraakt. De kinderen moeten op zoek gaan naar die hoorn, een soort polder maken aan de oever van de Lek en het schiereiland in kaart brengen op basis van een gemaakte wandeling, waarbij ze van alles leren over deze bijzondere plek. Ze eindigen met een wedstrijdje touwtrekken, terwijl

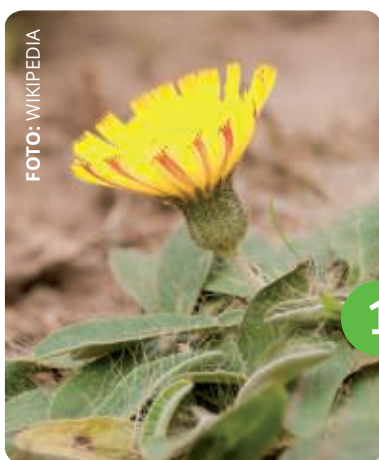

hun opgedane kennis over natuur, geschiedenis en aardrijkskunde wordt getest. De kinderen zijn altijd laaiend enthousiast!

Namens WBL dank ik Tineke hartelijk voor de tijd die zij heeft vrijgemaakt om ons een indruk te geven van wat er als boswachter allemaal op je pad komt. Zelfs als boswachter zonder bos... Tineke traint vrijwilligers voor o.a. struinsafari's, vleermuistellingen op haar geliefde forten en heeft begeleiders nodig voor het Vikingspel... Mocht u belangstelling hebben voor een van deze activiteiten of om

een andere reden contact willen zoeken met SBB, stuur dan gerust een mailtje naar utrechtwest@staatsbosbeheer.nl. Tineke gaat graag in op eventuele zorgen en suggesties van mensen die in de buurt van de SBB-terreinen wonen. Zo kunt u haar helpen om haar uitgestrekte gebied in de gaten te houden.

Bent u nieuwsgierig geworden naar het wel en wee van andere boswachters: op 16 november 2021 is een boek uitgekomen: 'Het pad van de boswachter', wandelgesprekken over een droombaan.

Antwoord 'Wat is dit?'

Helaas kregen we geen antwoorden op beide 'Wat is dit?' inzendingen. Daarom hebben we Cecile Kuipers gevraagd ernaar te kijken.

1 antwoord inzending nummer

Dit is muizenoor. Typisch hiervoor is de lange beharing op de bladeren.

2 antwoord inzending nummer

Op de foto zie je een door een gal verdikt katje van de hazelaar. Een gal is een reactiegroei van een plantendeel onder invloed van een aantasting door een ander organisme, vaak een insect. Zo'n plantendeel wordt aangeprikt door het beestje om er zijn eitjes in te leggen. De larven eten van de gal en zitten er ondertussen goed beschermd en veilig tegen predatoren. Er zijn heel veel soorten gallen, van allerlei beestjes en ze kunnen aanwezig zijn in allerlei plantendelen. In dit geval kan de galveroorzaker van de verdikking van het katje zowel een mug als een mijt zijn. Om dat zeker te weten moet je de gal openmaken. Je kunt er larven aantreffen van de hazelaarkatjesmijt, maar ook van de springende hazelaargalmug. Deze larve heet zo omdat hij kan springen. Doet hij dat, dan is dat een hard determinatiekenmerk.

Nieuwe 'Wat is dit?'

Ja, daar liep ik dan met mijn fotoestel bij de Boswachterij Leersum. Al zoekend naar kiekjes zag ik in de verte iets wits. Oh, zeker weer een plasticzak. Dichterbij kreeg het de uitstraling van een spinnenweb. Thuis gekomen zag ik deze foto. Wie weet wat ik heb gefotografeerd?

Mary van der Plank

Wij nodigen jullie van harte uit om je antwoord op de 'Wat is dit?' vraag op te sturen naar ...

onze redactiemail: zeggeblad@ivn-nijeo.nl Als waardering voor jullie moeite krijgen alle inzenders met het goede antwoord onderstaande prijs.

EEN WAARDEBON VAN INTRATUIN IJSSELSTEIN
TER WAARDE VAN 10 EURO!

Wandeling De Paltz op 19 november 2022

AUTEUR: LOES TRUIJENS

Op een prachtige zaterdag organiseerde de werkgroep publieksactiviteiten een wandeling bij Soesterberg over Landgoed De Paltz en het munitiepark van Park Vliegbasis Soesterberg. Beiden zijn eigendom van het Utrechts Landschap.

FOTO: CECILE KUIPERS | BEUK

FOTO: CECILE KUIPERS | BEUKENNOOT EN KNOP

De werkgroep is van naam veranderd (voorheen excursiewerkgroep) omdat deze naam beter weergeeft wat we doen en er ook andere activiteiten zijn dan excursies.

Het thema was vruchten en zaden. Er waren 9 deelnemers en 6 gidsen, waarvan Eveline Zijderveld de hoofdgids was. Wel wat veel gidsen, maar het is dan ook een prachtig gebied dat uitnodigt tot meelopen. Het betrof een wandeling, waarbij je dus meer wandelt en minder lang stilstaat als bij een excursie. Toch hebben we vrij veel laten zien; vruchten, zoals van de kardinaalsmuts en peulen van de brem en zaden zoals eikels van zomereik en de Amerikaanse eik en het verschil daartussen, tamme kastanjes en beukennoten. En we hoorden een zwarte specht.

FOTO: CECILE KUIPERS | EUONYMUS BES

De prachtige omgeving en het zonnige weer deed de rest. Omdat het naast zonnig ook koud was, hebben we op $\frac{3}{4}$ van de wandeling van 7 km koffie gedronken in het leuke en warme café van het landhuis. Deze wandelplek is een aanrader en het was helemaal niet druk toen wij er waren, terwijl je goed kunt parkeren bij het militair museum.

FOTO'S: LOES TRUIJENS | SNEEUWFOTO'S GEMAAKT VAN DEZELFDE WANDELING OP LANDGOED DE PALTZ OP ZATERDAG 21 JANUARI

FOTO: LOES TRUIJENS

Reünie gidsencursus

AUTEUR: LOES TRUIJENS

Op 12 november was er een zeer geslaagde reünie van de laatste gidsencursus. Het was op de Boerderij Hollywood, Bloklaan 112, Montfoort. Een hele leuke locatie en een erg mooi (vogel) gebied om te wandelen.

FOTO: MARTHA VAN VUUREN

Hartje winter op jacht naar bloeiende wilde planten

AUTEUR EN FOTO'S: CECILE KUIPERS

Je zou denken dat er hartje winter in Nederland niet veel wilde planten bloeien. Zo op het eerste oog is er niet meer te zien dan groen gras en wat uitgebloeide stengels van de afgelopen zomer. Maar toch, als je echt gaat speuren, ontdek je dat er nog best wat planten zijn die in deze koude tijd een bloemetje laten zien.

VOLOP BLOEIENDE HAZELAAR OP DE HOEK GEINOORD/ FIETSPAD LANGS DE DOORSLAG

Jaarlijks doet Floron een oproep om mee te doen aan de Eindejaars Plantenjacht om in kaart te brengen wat er in de winter bloeit. Dat kan een nabloei zijn van een zomerbloeier, maar ook juist de eerste voorjaarsbloei of iets wat helemaal niet zo aan een seizoen gebonden is, zoals een 1-jarige met een korte cyclus. Bloemen in de knop tellen niet, net uitgebloeid mag je ze ook niet tellen. Je moet nog wel wat kroonbladen of - in geval van grassen- meeldraden zien.

De tellingen wordt gehouden van Kerst tot 3 januari; je mag een uur lang tellen, eventueel meerdere keren. De scores kun je doorgeven op de Floron-website. Ze maken het de beginners makkelijk met een te downloaden zoekkaart van de meest voorkomende soorten.

Na 2 jaar waarin gezamenlijk tellen vanwege corona geen optie was, deden we met 6 mensen van de plantenwerkgroep in december weer mee met de Eindejaars Plantenjacht. Natuurlijk zonder zoekkaart, maar wel gewapend

met loepjes en een flora. In Nieuwegein telden we op 27 december alle bloeiende planten in een ruim rondje rond het fort van Vreeswijk. We vonden er de gewone, weinig spectaculaire, soorten en natuurlijk ontbraken straatgras (*Poa annua*) en madelief (*Bellis perennis*) niet, zoals je op basis van hun wetenschappelijke namen mag verwachten. De dag erna zochten we in gezamenlijke actie met KNNV onder leiding van Richard Janzen nog eens, maar nu in de straten en hofjes van de Utrechtse binnenstad. De telacties leverden een paar gezellige uurtjes op, met beide keren een warm drankje tot besluit en een score van 15 soorten in Vreeswijk tegen maar liefst 32 soorten in Utrecht.

Een opvallend verschil, maar wel logisch verklaarbaar; in de stad is de temperatuur 's winters toch wat hoger door warmte-uitstraling uit de huizen en er zijn meer beschutte hoekjes, zelfs hofjes, te vinden. Daar telden we mogelijk ook wel wat door de mens uitgezaaide soorten, zoals klein kaasjeskruid en akkerklokje. De sneeuwkllokjes aan de

STRAATGRAS

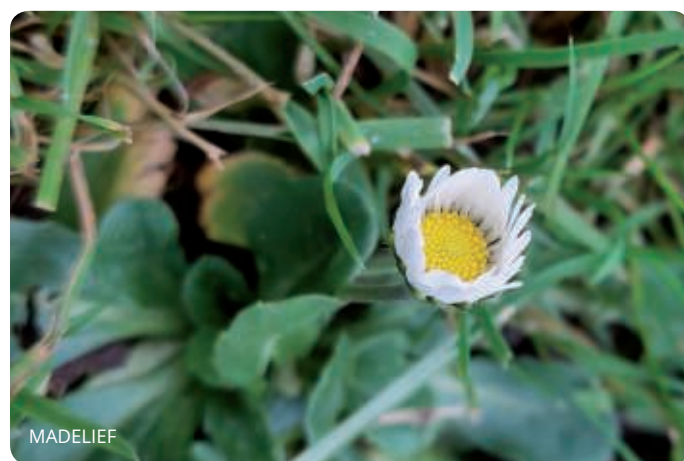
singel werden ook op de lijst gezet, al is dat wat discutabel. Door onze nieuwe coördinator van de plantenwerkgroep, Tiny Scholtens, werden alle tellingen na afloop ingevoerd op de website van Floron.

Kort na de tellingen meldde Floron de resultaten: de tellingen waren deze keer matig in vergelijking met andere jaren; gemiddeld telde men een kleine 10 soorten. Waarschijnlijk was de vroege vorstperiode in december daar debet aan. Wij konden in ieder geval tevreden zijn over onze inspanningen. Alles eruit gehaald wat erin zat! De vorst is op het moment dat ik dit schrijf, half januari, ver te zoeken. Het wordt waarschijnlijk weer een heel vroeg voorjaar, met een nu al volop bloeiende hazelaar.

KRUISKRUID, DOVENETEL, VOGELMUUR, STRAATGRAS EN MADELIEF WERDEN ZOWEL LANDELIJK ALS IN NIEUWEGEIN VEEL GEZIEN.

KRUISKRUID

MADELIEF

VOGELMUUR

PAARSE DOVENETEL

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

www.editoo.nl

Beleef de natuur

FOTO'S VOOR- EN ACHTERPAGINA: METTA VAN ZANTEN

